Klimat- och näringslivsdepartementet

E.ON Energidistribution AB
rickard.framgard@eon.se

Överklagande av Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut om vattenskyddsområde för Stuguns och Bispgårdens vattentäkter

Regeringens beslut

Regeringen ändrar Länsstyrelsen i Jämtlands läns två beslut om vattenskyddsområde för Stuguns och Bispgårdens vattentäkter den 19 februari 2024 på så sätt att det i föreskrifterna i respektive beslut införs ett nytt fjärde stycke i 7 § under rubriken Primär skyddszon, med följande lydelse:

Undantag från tillståndsplikt gäller för underhålls- och reparationsarbeten på befintliga kraftledningar. Åtgärderna ska ske på sådant sätt att skador på mark, vegetation och hydrologi minimeras. Anmälan om sådana åtgärder ska om möjligt göras till kommunens bygg- och miljönämnd i förväg, annars snarast efter genomförandet.

Regeringen avslår överklagandet i övrigt.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.

Ärendet

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 19 februari 2024 i ärendena 9102–2020 och 9109–2020 om fastställelse av vattenskyddsområden för Stuguns och Bispgårdens vattentäkter. Besluten finns i *bilaga 1 och bilaga 2*.

E.ON. Energidistribution AB (E.ON) har överklagat besluten och yrkar i första hand att skyddsföreskrifterna ändras så att alla underhålls- och reparationsarbeten på befintliga kraftledningar ska vara undantagna från tillståndsplikten enligt 7 § i skyddsföreskrifterna samt att 2 § i skyddsföreskrifterna undantar befintliga nätstationer inom mark i

vattentäktsområdet alternativt att en ny paragraf rörande elanläggningar införs i skyddsföreskrifterna. E.ON yrkar i andra hand att besluten med tillhörande skyddsföreskrifter undanröjs och återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

E.ON anför i huvudsak följande. E.ON har två luftledningar inom det berörda vattenskyddsområdet. Enligt ellagen finns en skyldighet att säkerställa felavhjälpning på kraftledningarna inom en viss tidsram. Denna tidsram är två timmar för ledningarna som finns i området. Möjligheten för kommunens bygg- och miljönämnd att handlägga en tillståndsprövning av sådan karaktär inom den tidsram som ellagen och dess föreskrifter preciserar förefaller osannolik. Med de förutsättningar som länsstyrelsen anger i sitt beslut kommer E.ON inte hinna underhålla eller reparera berörd ledning inom fastställd avbrottstid och kan därmed inte följa de funktionskrav som fastställts genom ellagens bestämmelser. Den tillståndsprövning som länsstyrelsen nämner är onödigt betungande. E.ON bör ges samma möjligheter som VA-huvudmannen och E.ON måste få behålla sina nätstationer i nuvarande utförande samt kunna byta ut delar av dessa om det krävs. Länsstyrelsen och tillika kommunen har inte tillräckligt beaktat E.ON:s synpunkter i remissen.

Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet och anför i huvudsak följande. Överklagandet bör avslås. De tillstånd som krävs för schaktnings- och grävningsarbeten kan sökas i förväg för planerade åtgärder och kan gälla under ett flertal år. Reparation efter akuta händelser, såsom exempelvis stormskador, går att göra undantag för i ett sådant tillstånd. Ett akut arbete kan sedan i efterhand anmälas till tillsynsmyndigheten. Enligt bolaget sker inget arbete med påfyllning eller byte av olja i transformatorer. Det är ingen hantering av petroleumprodukter men en transport, vilket är tillåtet enligt 2 § i skyddsföreskriften.

E.ON anför i ett bemötande i huvudsak följande. Länsstyrelsens beskrivning av hur förskrifterna kan tolkas ersätter inte behovet av tydliga, rättssäkra och förutsebara regler för verksamhetsutövare inom ett vattenskyddsområde. Länsstyrelsens hänvisning till att tillstånd kan sökas även i efterhand saknar stöd i föreskrifternas faktiska innebörd. Ingenting i föreskrifterna anger att tillstånd kommer beviljas eller att en pågående samhällskritisk verksamhet ska ges någon särskild hänsyn eller prioritet.

Skälen för regeringens beslut

Ett mark- eller vattenområde får enligt 7 kap. 21 § miljöbalken förklaras som ett vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Länsstyrelsen ska enligt 7 kap. 22 § miljöbalken meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet.

Vid prövningen av frågan ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att nyttja marken eller vattnet får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med vattenskyddsområdet ska tillgodoses.

Syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande föreskrifter är att förhindra, förebygga samt hantera identifierade risker för dricksvattenresursens råvatten i anslutning till Bispgården och Stuguns grundvattentäkter. Fastställandet av vattenskyddsområdena stärker även skyddet för dricksvattentäkten avseende bland annat kemikalier och andra föroreningar. Marken i vattenskyddsområdet är täckt av finare material, vilket utgör ett skyddande lager för grundvattentäkten, och bör därför inte förändras.

Utifrån underlaget i ärendet anser regeringen emellertid att det är lämpligt att bevilja sådana underhållsåtgärder som till sin karaktär är extraordinära. Elnätet utgör samhällskritisk infrastruktur och dröjsmål av en akut åtgärd skulle kunna äventyra strömförsörjningen. Regeringen anser att det är proportionerligt att medge dessa typer av akuta åtgärder utan att genomgå en tillståndsprocess som riskerar att hindra eldistributionen. Åtgärder som vidtas med stöd av ett sådant undantag bör skyndsamt anmälas till berörd tillsynsmyndighet. Möjligheten att vidta åtgärder utan föregående tillstånd bör dock endast tillämpas i situationer där en tillståndsprocess inte kan avvaktas och där andra alternativ saknas. I övriga fall bör tillstånd sökas innan åtgärder vidtas.

Vad gäller överklagandet i övrigt anser regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandet bör därför avslås i övrigt.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Amanda Müller

Kopia till

Havs- och vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Jämtlands län (dnr 9109–2020 och 9102–2020)
Ragunda kommun